

<https://doi.org/10.53656/ped2023-2.01>

*Children's Rights
Права на детето*

ЯНУШ КОРЧАК И ПРАВАТА НА ДЕТЕТО ДНЕС ПРЕЗ ПОГЛЕДА НА УЧИТЕЛИТЕ

Доц. д-р Божидара Кривиradeва

Софийски университет „Св. Климент Охридски“

Резюме. Един от основните радетели за създаването на международен документ, гарантиращ правата на децата, като специална уязвима група, е полският лекар и педагог Януш Корчак. Неговото богато книжно творчество, оставило трайна следа в развитието на педагогиката през последните години, се изучава в няколко дисциплини в рамките на подготовката на бъдещите педагози, обучаващи се във Факултета по педагогика на Софийския университет. С оглед на това, че през 2022 г. се навършиха 80 години от смъртта на Януш Корчак, е проведено проучване на нагласите и отношението на учителите към концепцията за правата на детето и идеите на Корчак. Изследването цели също да очертае предизвикателствата, пред които са изправени учителите в практическата си дейност по отношение на предоставянето на закрила на децата и възпитанието им в техните права. В настоящата статия са представени и анализирани резултати от емпирично проучване, осъществено с педагогически специалисти от цялата страна, и са обобщени основни изводи относно познаването и прилагането на идеите на Януш Корчак, а така също и предизвикателствата, с които се срещат учителите при осъществяването на закрилата на децата у нас днес.

Ключови думи: права на децата; Януш Корчак; учители; образование

Въведение

През 2022 г. се навършват 80 година от смъртта на Януш Корчак, който умира в концентрационния лагер Треблинка, Полша, заедно с децата от варшавското еврейско гето, за които се грижи през целия си съзнателен живот – от 1912 до 1942 г.

Рожденото име на Януш Корчак е Хенрик Голдшмит (на полски Henryk Goldszmit). Той остава в паметта на много поколения педагози, читатели и изследователи на неговите произведения и живот като Януш Корчак. С този псевдоним се подписва за първи път през 1898 г., когато изпраща своята четириактова пиеса „Накъде?“ за участие в драматургичен конкурс. Оттогава

публикува още много свои произведения с този псевдоним. С него подписва и личните си писма.

Заедно с издаването на 24 книги и 1400 статии Януш Корчак развива цикъл от радиопредавания, в които „Старият доктор“ (с това име се представя в радиопредаванията) на разбираем за децата език разяснява сложни, но важни за тях неща от живота.

У нас, в годините на социализма, Януш Корчак е изучаван от бъдещите педагози в рамките на програмата по история на педагогиката. Не се отделя специално внимание на неговата методика на работа с деца, отглеждани и възпитавани в институции, поради факта, че по една или друга причина са останали без адекватна родителска грижа и любов. В същия период се отделя повече внимание на изучаването на опита на Антон Макаренко, от една страна, по чисто конюнктурни причини, а от друга – поради факта, че Януш Корчак не просто говори за правата на детето, а ги поставя наравно с възрастните. Тези идеи за онова време звучат доста революционно у нас.

Но пак по време на социализма у нас са преведени няколко книги на Януш Корчак, а именно: „Когато отново бъда малък“ (1964); „Крал Матиуш първи“ (1966, 1966 и 1978); „Крал Матиуш на безлюден остров“ (1981); „Правото на детето на уважение. Как да обичаме детето“ (1987); „Избрани педагогически произведения“ (1990), а през 2012 и 2013 г.(г.) по повод 70 години от смъртта на Януш Корчак у нас са издадени три произведения: „Избрани съчинения“, „Крал Матиуш Първи“ и „Корчак. Опит за биография“ на Йоанна Олчак-Роникер.

У нас през годините за Януш Корчак пишат Вяра Бойчева, Вяра Гюрова, Тинка Иванова, Правда Спасова, Елена Сачкова, Маргарита Терзиева, Тинка Иванова, Йордан Колев, Светлана Стойчева, Лиляна Тодорова, Марияна Илиева и др. В голямата си част изброените автори на статии и книги, свързани с Януш Корчак, представят творчеството му в исторически план и малка част от тях – в контекста на правата на детето.

Импровизирано проучване на автора на тази статия за степента на познаване на Януш Корчак и използването на негови идеи в българското училище и в социални институции за деца преди три години показва, че малко учители и социални работници са чували или чели нещо от него или си спомнят нещо, което са изучавали за него по време на следването си.

Това импровизирано проучване е в основата на настоящото изследване за степента, в която днес се познават идеите и творчеството на Януш Корчак, и доколко тези идеи и методиката му на работа в дома за деца, в който е работил (на ул. „Крохмална“ във Варшава), се прилагат на практика у нас от работещите с деца без родители.

Настоящата статия е опит да се представят резултатите от емпирично проучване, свързано с познаването на методиката на работа на Януш Корчак и

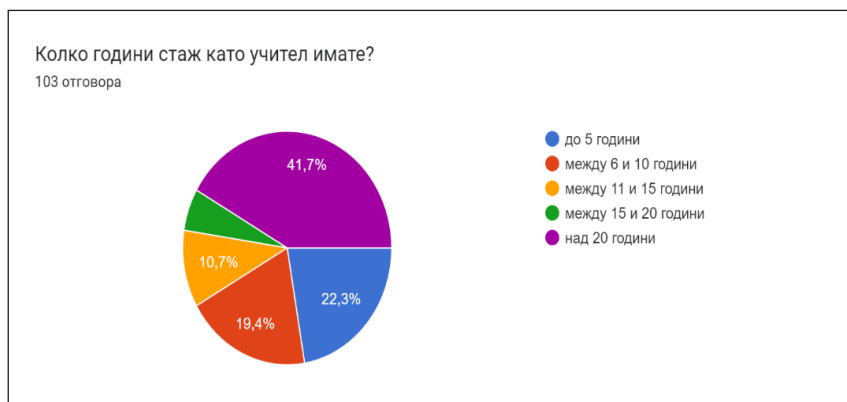
прилагането ѝ в практическата дейност, осъществявана от учителите в училище и работещите в социални институции за деца.

В специално създадената за нуждите на емпиричното изследване анкетна карта условно могат да бъдат отделени три основни групи въпроси, свързани с: познаване и прилагане идеите и методите на работа на Януш Корчак в педагогическата практика на респондентите; права на децата и необходимост от повишаване компетентността по правата на детето на учителите, на родителите и на децата; познаването и партнирането на учителите със социалните партньори, които би трябвало да работят с децата по посока на спазването на техните права. В анкетната карта са включени отворени и затворени въпроси.

Анализ на резултатите от проведеното емпирично проучване

В емпиричното проучване взимат участие 103 учители от цялата страна, като от тях 88% са жени, 11,7% са мъже и 2,9% посочват, че не желаят да споделят пола си. Голяма част от анкетираните (32%) са на възраст между 46 и 55 години, 26,2% – над 55 години, 24,3% – 36 – 45 год., 14,6% – между 26 – 35 год., и едва 2,9% попадат във възрастовия диапазон до 25 год.

Както се вижда от фигура 1, преобладаващата част от учителите, взели участие в емпиричното проучване, имат над 20 год. трудов стаж, следвани от младите учители – със стаж до 5 г. (22,3%), малко след тях са респондентите – между 6 и 10 год. (19,4%), следват учителите със стаж между 11 и 15 г. (10,7%) и най-малко са тези между 15 и 20 години.

Фигура 1. Години трудов стаж по специалността

Голяма част от респондентите (63,1%) не си спомнят в рамките на следването си да са изучавали личността и творчеството на Януш Корчак. Останалите (36,9%) посочват, че са го изучавали, а един от анкетираните добавя, че

(още) като ученик е чел детските му романи, а като студент се е „запознал по-задълбочено с личността и творчеството му“. Тези от респондентите, които посочват, че в периода на следването си са изучавали Януш Корчак, конкретизират, че това е ставало в часовете (лекциите) по „История на педагогиката“, „Работа с деца в риск“, „Методи на работа с деца в риск“, „Детска психология“, и посочват конкретни имена, като проф. д.ф.н Вера Маронска, проф. Вера Бойчева, г-н Люлюшев в далечната 1993/1994, гл.ас. д-р Александър Ранев, гл.ас. д-р Цветослав Николов, доц. Герджиков и доц. д-р Б. Кривирадева.

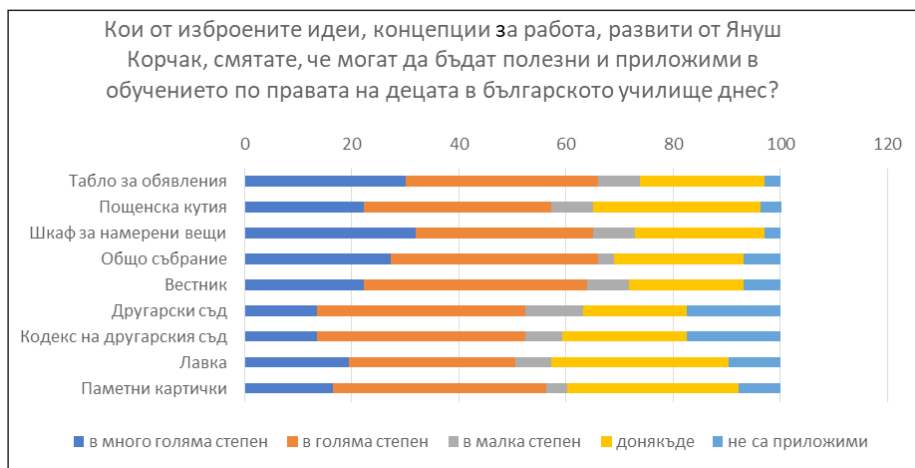
33% от респондентите посочват, че имат спомен да са се запознавали с идеите на Януш Корчак по време на педагогическата си практика, а останалите 67% признават, че нямат спомен да са се запознавали с неговите идеи. Тези респонденти, които в педагогическата си практика са се запознали с идеите на Корчак, твърдят също, че сами прилагат някои от тях, което е основание да се смята, че явно са оценили част от концепциите му и ги намират за приложими и днес в работата с деца.

Някои от анкетираните конкретизират, че се опитват и прилагат следните идеи на Януш Корчак: „Стараме се да прилагаме тези, които биха действали при нашите деца билингви“; „Да уважавам всяко дете, защото то е личност. Да го приемам такова, каквото е“; „Не причинявай на чуждото дете това, което не искаш да причинят на твоето“; „Правото на детето на уважение“; „Грижата за детето“; „Детето е личност и има право на мнение, което не бива да бъде пренебрегвано“; „Да има много силна връзка учител – дете – родител“; „Деца имат право на уважение, обич и внимание“; „Възлагам на някои ученици от класа по-трудни задачи, които са свързани с дисциплината. По този начин показвам, че им имам доверие и разчитам на тяхната отговорност“; „Детето е личност и има право на уважение“; „Не на насилието, любов към всички деца, донякъде отношение към детето като равен“; „Отчитане индивидуалността на всяко дете, отношение към учениците като към възрастни“; „Уважение и предоставяне на повече свобода в избора на детето, доверие към него и подтикване към самоинициатива“; „Уважение, обич и внимание, независимо от социалната им принадлежност“; „Т.нар. другарски съд – децата сами решават проблемите си“; „Личността на учителя като равен на личността на ученика“; „Защитник на децата във всички аспекти“; „Създаване на самоуправление в класа“; „Зачитане на детето като личност“. „Детето има право на собствено мнение, което да бъде зачетено, на незнание, неуспехи, лично пространство. На детето се поставят различни отговорности, оставя се да се справя самостоятелно с различни неща, свързани с ежедневието му. Остава се да се развива сред своите връстници, да решава самостоятелно спорове и кавги, без пряката намеса на педагог, когато тя не е необходима“; „Равнопоставяне на децата, да бъдат равнопоставени с еднакви права и задължения. Опознаване на всяко дете с неговите слаби и силни страни. Създаване на увереност, самоконтрол и самоусъвършенстване на детето. Близост до децата, възпитание чрез развитие на творчеството, подкрепа“; „Няма

деца, има само хора“; „Уважение към детето, право на знание на детето, право на грешки на детето, диалог с детето“; „Уважение към детето, право на мнение и глас, детски парламент, пощенска кутия в класната стая и др.“; „Отричане на насилието от възрастен към ученик под каквато и да било форма“; „Правото на детето да бъде изслушано и да се съобразим с неговото мнение“; „Деца имат право да бъдат изслушвани, всяко дете е индивидуално, децата трябва да бъдат информирани както за правата си, така и за отговорностите си“; „Зачитане правото на детето да бъде каквото е, да получава уважение, добронамереност и доверие“; „Идеята за това, че възпитателният процес трябва да отчита индивидуалността на всяко дете“. Както се вижда от всички цитирани респонденти, участващи в емпиричното проучване, като че ли преобладаващата част от колегите най-често се стремят да прилагат на практика един от основните завети на Корчак, а именно да уважаваме децата, да ги приемаме като равни, да се вслушваме в тяхното мнение.

Голяма част от изследваните лица (69,9%) отбелязват съвсем основателно, че „Правото на детето на уважение“ и „Как да обичаме децата“ са един вид „Библия за родители“, което до известна степен потвърждава, че респондентите познават тези творби на Корчак.

Както е посочено фигура 2, много от изследваните лица виждат в голяма или много голяма степен приложимост на идеите и практики на Я. Корчак в обучението по правата на децата в българското училище, по-конкретно на: *таблото за обявления* (66%); *пощенската кутия* (58,3%); *лавицата* (66,1%); *шкафа за намерени вещи* (65%); *Общото събрание* (66%); *вестника* (64%).

Фигура 2. Идеи, концепции за работа с децата, развити от Януш Корчак, които могат да бъдат полезни и приложени в обучението по правата на децата в българското училище днес

Както е показано във фигура 2, 80,6% от всички анкетирувани посочват, че би трябвало да се повиши професионалната компетентност на учителите, свързана с културата по правата на детето. Един от респондентите обаче уточнява, че „не смята, че децата трябва да имат повече права от учителите си/възрастните“. Според 72,8% от респондентите¹ повишаването на компетентността и културата им по правата на детето би им помогнало да се чувстват по-уверени, когато преподават на децата теми, свързани с правата на детето, 30,1% смятат, че биха имали друго отношение към идеята за правата на детето, а 54,4% посочват, че така биха повишили личната си правна култура. Както става ясно, отношението на учителите към идеята за правата на детето би се променило, ако могат да повишат професионалната си компетентност в тази област. Това, от друга страна, показва, че може би е необходимо да се предлагат и повече краткосрочни курсове на учителите, свързани с правата на детето. Така ще им се помогне да повишат знанията и културата си по тези въпроси, а от тук – да променят и отношението си към концепцията за правата на детето, да изберат също адекватния подход, по който да говорят с децата по тази тема.

87,4% от анкетираните учители ясно посочват, че и родителите се нуждаят от лекции, беседи, семинари, срещи разговори, свързани с повишаването на компетентността им по правата на детето. 64,1% от изследваните учители¹, смятат, че ако родителите се включат в различни форми на обучение за повишаване знанията ми по правата на детето, това би ги довело до по-добро разбиране на децата им, а според 47,6% от анкетираните – до едни по-добри взаимоотношения един към друг в семейството. Според 35% от всички респонденти повишаването на знанията на родителите по правата на детето би довело до разбиране същността на концепцията за правата на детето, а 17,5% смятат, че по този начин родителите биха повишили личната си правна култура.

Самите деца също имат нужда от повишаване на културата си за своите права. Според 61,2% от всички анкетирувани¹¹ повишаването на културата на децата относно техните права би довело до по-добри взаимоотношения помежду им, по-добро разбиране с другите (49,5%) и по-добри взаимоотношения с родителите им (40,8%).

Изследваните учители не са единодушни относно това откога трябва да се започне да се осъществява практико-приложна дейност с децата, свързана с повишаването на тяхното разбиране за собствените им права. Възможно е до голяма степен да се дължи на факта, че те преподават на различни възрастови групи ученици и са по-склонни да отнесат началото на работата с децата по запознаването им с техните права към възрастовата група, с която работят. 34% от анкетираните смятат, че с децата е необходимо да се работи по тази проблематика на всички етапи на обучение, за 22,3% това е началният етап на обучение. Според 18,4% още в детската градина е необходимо да се започне

да се работи с децата с цел повишаване на разбирането им за правата на детето, а 12,6% смятат предучилищния етап като най-подходящ за тази практико-приложна дейност. Според 9,7% прогимназиалният етап на обучение е подходящият възрастов период за работа с учениците по правата на детето и само 2,9% посочват гимназиалния етап на обучение за най-подходящ за тази цел.

Различни са мненията и по отношение на това под каква форма децата трябва да бъдат запознавани с техните права.

Фигура 3. Изучаване правата на децата

Както се вижда от фигура 3, най-голяма част от респондентите¹ смятат, че мястото за изучаване правата на децата е в часа на класа, следват привържениците на обучението по различни учебни дисциплини, извънкласните дейности, извънучилищните дейности. Само един респондент посочва семейството и часовете по гражданско образование.

Въз основа на отговорите на анкетираните могат да се разграничат предпочитанията им относно методите, дейностите и средствата¹, които биха били най-подходящи да се използват при обучението по правата на детето:

- интерактивни методи на обучение – 61,2%;
- дейности за формиране на критично мислене, свързано с правата на детето и осъзнаване на ползите от това да познаваш правата и отговорностите си през XXI век – 56,3%;
- различни видове приказки, свързани с правата на децата – 47,6%;
- дейности за запознаване на децата с техните права и отговорности – 45,6%;
- изучаване на различните видове права на децата – 20,4%.

Следващата група въпроси се отнасят до партньорството в работата на различните институции и организации за реализирането и защитата на правата на децата (фигура 4). Защо ни е необходимо да разберем дали съществува връзка между различните социални партньори (училище и организации за социална работа)? Благодарение ефективното взаимодействие между училището в лицето на учителите и социалните работници (служителите) на различните видове организации за социална работа може и се осъществява ефективна защита и закрила на децата у нас.

Фигура 4. Степен на познаване дейността на социалните партньори, които би трябвало да работят с децата по посока спазването на техните права

Както се вижда от фигура 4, едва 28,2% от респондентите са запознати много добре с дейността на социалните служби (като отдел „Закрила на детето“ в дирекция „Социално подпомагане“), които имат отношение към опазването на правата на децата, 63,1% от респондентите посочват, че донякъде са запознати с тяхната дейност, а 8,7% изобщо не са запознати с нея. Прави впечатление, че голям процент от изследваните лица (65%) познават донякъде дейността на другите социални партньори, а именно доставчиците на социални услуги, 11,7% не са запознати с тяхната дейност, а едва 23,3% много добре познават дейността на социалните услуги. Тези резултати показват, че сътрудничество между двете групи социални институции, а именно училището и социалните служби в лицето на държавните териториални подразделения (дирекция „Социално подпомагане“, отдел „Закрила на детето“, създадени по Закона за закрила на детето, за да осъществяват социалната закрила и защита

на децата у нас) и социалните услуги (функциониращи на базата на Закона за социалните услуги, създадени първоначално съгласно Закона за социалното подпомагане), не е на особено високо ниво. Като цяло, респондентите посочват една или няколко услуги партньори, с които са работили добре през последните години по проблеми, свързани със спазването на правата на децата. Само 19 респонденти не посочват социална услуга или партньор по правата на детето, с които да са работили през последните години. Като цяло, респондентите имат равно количество партньорски взаимоотношения с правителствени и неправителствени организации, като например: Държавната агенция за закрила на детето (ДАЗД), отдел „Закрила на детето“ (ОЗД), УНИЦЕФ, Центрове за обществена подкрепа (ЦОП), Кризисен център, Център за настаняване от семеен тип (ЦНСТ), Детска педагогическа стая (ДПС), НПО – „Деметра“, „Амалипе“, „Рома“.

Вероятно поради това, че двата социални субекта (образователните институции и организациите за социална работа, които се грижат под една или друга форма за осигуряване благополучието на децата у нас), не се познават достатъчно добре, голяма част от изследваните педагогически специалисти (61,2%) твърдят, че имат необходимост от допълнителна квалификация по правата на детето и във връзка с това – взаимодействие с други социални партньори, отговорни за защита правата на детето у нас. 30,1% посочват, че не могат да направят такава преценка, и едва 8,7% – че нямат необходимост от такава допълнителна квалификация.

Необходимостта от допълнителна квалификация, свързана не само с правата на детето, но и с взаимодействието с другите социални партньори, отговорни за защита на тези права у нас, идва и от факта, че като цяло, учителите не са запознати и не познават дейността на социалните субекти, с които би трябвало да си сътрудничат активно по осигуряване правата на децата у нас. Това твърдение се подкрепя и от факта, че 69,9% от респондентите не познават или не могат да преценят дали познават дейността на Държавната агенция за закрила на детето и поради това не усещат никаква подкрепа от тази институция. Почти същият процент респонденти (68,9%) не познават социални работници, работещи в ОЗД, функциониращ на територията, на която се намира училището, в което работят.

Фактът, че педагогическите специалисти и социалните работници не се познават и не осъществяват съвместни дейности, свързани с осигуряване на най-добрия интерес на детето, се потвърждава от друго проучване сред педагогическите специалисти. През 2020 година екип от преподаватели, докторанти, студенти от Факултета по педагогика на Софийския университет реализира проект по НИС при СУ „Св. Кл. Охридски“ на тема „Взаимодействие между образователните институции и институциите за социална работа – състояние, проблеми, перспективи“. Проучването доведе до сходни изводи – „педагогич-

ческите специалисти, взаимодействието между образователните организации и организациите за социална работа е по-скоро спорадично, в тежки ситуации за семейството, като педагозите по-скоро очакват социалните работници да променят начина на работа, за да се подобри, като цяло, комуникацията между двата сектора“ (Kriviradeva, Parvanova 2020); и „необходимо е да се потърсят пътища и начини, посредством съвместни обучения, да се подобри разбирането на педагогическите специалисти за дейността на служителите в организациите за социална работа, което значително може да подобри подкрепата за деца в риск“ (Kriviradeva, Parvanova 2020). Тази констатация показва, че е необходимо да се положат усилия и от двете системи, предназначени да бъдат в услуга на децата за тяхното развитие и изграждане като личности. Те са отговорни и за осъществяването на адекватна и своевременна социална закрила и защита на децата, чрез която да се гарантират техните основни права, залегнали в Конвенцията за правата на детето: правото на образование, здравни грижи и социално осигуряване компоненти на социалните права на децата. Тези права на децата са регламентирани в член 18, 19, 20, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 33, 39 на Конвенцията на ООН за правата на детето, приета от Общото събрание на ООН на 20 ноември 1989 г. и ратифицирана от Република България на 11 април 1991 г. от VII велико народно събрание (в сила от 03 юли 1991 г.).

Непознаването от респондентите на двата основни социални субекта, които работят с децата за съблюдаване правата на детето, донякъде е и причината голяма част от тях (42,7%) да смятат, че правата на децата у нас не се съблюдают и отговорните за това институции не осъществяват адекватна политика и дейност, насочени към запазване и гарантиране живота и здравето на децата. Голям е процентът (38,8%) на тези, които не могат да преценят доколко правата на българските деца се спазват, и едва според 16,5% това е факт и отговорните за институции осъществяват адекватна политика и дейност, насочена към запазването и гарантирането живота и здравето на децата у нас.

Резултатите от емпиричното проучване показват, че учителите изпитват необходимост да познават социални субекти, отговорни за благополучието на децата у нас и осигуряващи социалната им закрила и защита, и да работят с тях. Голяма част от изследваните лица смятат, че биха могли да осъществяват по-ефективна работа по теми(те), свързани с правата на детето, с родителите и децата, ако имат подкрепата на: ОЗД (според 68,9% от респондентите); представители на социалните услуги, функциониращи в тяхната общност (47,6%), и ДАЗД (45,6%). Според респондентите техните очаквания от тези институции са да бъдат подпомагани методически, да им съдействат за задържането на децата в училище, при работата им с родителите, при повишаване на знанията им, свързани с правната уредба и помощта, която би могла да се окаже на детето в риск.

Заклучение

Като обобщение на всичко казано дотук може да се каже, че като цяло, участниците в емпиричното проучване не познават в дълбочина идеите на Януш Корчак, а немалък процент от тях въобще не са чували за него и педагогическото му наследство. Поради това е необходимо да се положат усилия от страна на университетските преподаватели, институциите, свързани с правата на детето, като УНИЦЕФ и др., за да се популяризират идеите на големия педагог и хуманист, като се задълбочи изучаването им в различни дисциплини, включени в учебния план на специалност „Педагогика“, като „История на педагогиката“ и „Правата на детето“, а също така и като се включат теми, свързани с работа с деца в риск в учебното съдържание на други дисциплини. Добре е също да се организират краткосрочни курсове, свързани с идеите на Януш Корчак и правата на децата, както и да се организират ритмично различни форуми (кръгли маси и конференции по тази проблематика).

Положителни резултати биха имали срещи между различните социални субекти, работещи за повишаване благополучието на децата у нас, и служителите на правителствени и неправителствени организации за задълбочаване на сътрудничеството им с образователната система. Процесът би трябвало да бъде двупосочен, за да е ефективен. По този начин ще се повиши и качеството на предоставяните социални грижи на децата у нас и ще им бъде осигурявана по-ефективна социалната закрила.

Благодарности

Статията е част от цялостно теоретико-емпирично проучване, осъществяващо се с финансовата подкрепа на Фонд „Научни изследвания“ при СУ „Св. Кл. Охридски“, на тема „80 години от смъртта на Януш Корчак и правата на детето в Република България“, Договор № 80-10-185 от 27.05.2022 г.

БЕЛЕЖКИ

1. На този въпрос бе дадена възможност на респондентите да дадат повече от един отговор.
2. КОНВЕНЦИЯ ЗА ПРАВАТА НА ДЕТЕТО, приета от ОС на ООН на 20.11.1989 г. Ратифицирана с решение на ВНС от 11.04.1991 г. – ДВ, бр. 32 от 23.04.1991 г., обн., ДВ, бр. 55 от 12.07.1991 г., в сила от 3.07.1991 г.

ЛИТЕРАТУРА

КРИВИРАДЕВА, Б. & ПЪРВАНОВА, Й., 2020. Взаимодействие между образователната и социалната система при работа с деца в риск

през погледа на педагогическите специалисти. *Управление и образование*, т. 3, с. 179 – 187.

Acknowledgments

The article was prepared with the financial support of the Scientific Research Fund at SU “St. Kl. Ohridski”, on the topic “80 years since the death of Janusz Korczak and the rights of the child in the Republic of Bulgaria”, Agreement No. 80-10-185 of 27.05.2022.

REFERENCES

KRIVIRADEVA, B. & PARVANOV, Y., 2020. Vzaimodeistvie mezhdu obrazovatel'nata i social'nata sistema pri rabota s deca v risk prez pogleda na pedagogicheskiye spetsialisty. *Upravlenie i Obrazovanie*, vol. 3, pp. 179 – 187.

JANUSZ KORCZAK AND CHILDREN'S RIGHTS THROUGH THE PERSPECTIVE OF TEACHERS

Abstract. One of the pioneers for the creation of an international document for protecting children's rights as a special and vulnerable group is the Polish doctor and pedagogue Janusz Korczak. His rich literature works have created a significant trace in the development of pedagogy and has been studied in several subjects in the coursework of future teachers at the Faculty of Education. In the light of 80 years of his death we have decided to study the perceptions and attitudes of educational specialists towards the idea for children's rights and Korczak's ideas in the field and to outline the challenges that educational specialists face when they have to provide protection and education of children about those rights.

Keywords: children's rights; Janusz Korczak; teachers; education

✉ **Dr. Bozhidara Kriviradeva, Assoc. Prof.**

ORCID ID: 0000-0002-5715-6159

Web of Science Researcher ID: AAL-1732-2021

Sofia University

Sofia, Bulgaria

E-mail: b.kriviradeva@fp.uni-sofia.bg